

Citiți lecția din manual: *Exilul românesc*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Exilul românesc

1. Opoziția din exil

- 1940-1947 - încă din perioada celui de-al Doilea Război Mondial, unii români au ales să rămână sau să plece în Occident, deoarece au intrat, sub o formă sau alta, în conflict fie cu dictatura carlistă, fie cu legionarii sau cu dictatura antonesciană;
- 1947-1989 - instaurarea regimului totalitar în România a obligat numeroase personalități interbelice să părăsească țara: Constantin Brâncuși, George Enescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Sergiu Celibidache, Vintilă Horia, Constantin Virgil Gheorghiu, Dinu Lipatti, Ștefan Baciu, Radu Florescu, Victor Frunză și Dorin Tudoran;
- românii din exil (Regatul Unit, Franța, Germania de Vest, Italia, Spania, Israel, S.U.A., Canada și Australia) au militat pentru susținerea valorilor și principiilor democratice, în paralel criticând regimul comunist de la București prin diverse forme de opoziție (articole în mass-media străină, manifestații publice stradale, congrese, activități culturale și editoriale și demersuri pe lângă puterile democratice) ⇒ sensibilizarea opiniei publice din Occident;
- exilații, numiți de comuniști „fugari”, „trădători”, „spioni”, „lachei ai străinătății” sau „elemente dușmănoase”, au considerat că plecarea lor va fi temporară și că vor reveni după retragerea Armatei Roșii sau după izbucnirea unui război deschis între U.R.S.S. și Occident, care ar fi dus la răsturnarea regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Est ⇒ urmărirea și supravegherea în permanență a membrilor importanți ai exilului românesc de către agenții Securității.

2. Activitatea exilului românesc

- 1948-1989 - principalele organizații ale românilor aflați în exil au fost următoarele:

I. Familia Regală a României (1948-1996, Florența, Lausanne, Hertfordshire, Versoix și Aubonne): după abdicare, regele Mihai I a devenit liderul moral al exilului românesc, încercând să creeze o mișcare liberă care să se lupte cu regimul comunist de la București.

II. C.N.R. - Comitetul Național Român (1949-1975, Washington D.C.): prima organizație importantă a românilor din exil, a sprijinit numeroase asociații românești din exil (manifestări politice și culturale), a acordat asistență refugiaților români, a elaborat memorii care să prezinte situația reală din România și a colaborat cu organizațiile din exil ale altor state din blocul comunist. Membri reprezentativi: Nicolae Rădescu, Grigore Gafencu, Alexandru Cretzianu, Constantin Vișoianu, Mihail Fărcășanu, Neagu Djuvara, Virgil Ierunca și Monica Lovinescu.

III. L.R.L. - Liga Românilor Liberi (1950-1960, New York): organizația a fost concepută ca o federație a diferitelor asociații românești din afara zonei de influență comunistă, care a avut drept scop „să lupte pentru liberarea Patriei de sub jugul străin și tirania comunistă și pentru restabilirea unei României independente, întregite, democratice și constituțional monarhice”. Membri reprezentativi: Nicolae Rădescu și Mihail Fărcășanu.

IV. C.N.R. - Consiliul Național Român (1976-1981, Paris): organizația a încercat să îndeplinească rolul unui Parlament în exil. Membri reprezentativi: Nicolae Penescu și Ioana Brătianu.

V. L.A.D.O.R. - Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului în România (1977-1989, Paris): continuatoare a organizației omonime din perioada interbelică, a devenit repede cea mai credibilă instituție a întregului Exil românesc. Membri reprezentativi: Eugen Ionescu, Sanda Stolojan, Mihnea Berindei, Ioana Brătianu, Maria Brătianu, Radu-Anton Câmpeanu, Gabriel Toma Nicolae Constantin “Dinu” Zamfirescu și Marie France Ionescu.

VI. U.M.R.L. - Uniunea Mondială a Românilor Liberi (1984-1989, Londra): organizația a avut rolul de a uni exilul românesc împotriva regimului comunist. Membru reprezentativ: Ion Augustin Nicolae Rațiu.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=YgdjtTZg7cA>

<https://www.youtube.com/watch?v=rqDQN4uMH0Y>

Fișă de lucru: *Exilul românesc*

Citiți cu atenție textele de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

A. „În acei ani nu s-a plecat, de regulă, decât cu mari greutate, clandestin, începând din 1947. În schimb, s-a fugit. Cum s-a fugit? Cei tineri au trecut Dunărea înot. A fost foarte riscant. Unii au fost prinși și împușcați la graniță. Alții au fost prinși în Iugoslavia și internați în lagăre. Au mai fost câteva cazuri, puține, dar spectaculoase de fugă pe Marea Neagră cu bărcile spre Turcia.

De ce evitați contactul cu românii din emigrație?

S-a știut că exilul a fost infiltrat cu informatori ai Securității (...) și că, prin diferite mijloace de șantaj, au fost recrutate anumite personalități din emigrație. Unul dintre primele cazuri a fost acela a trei-patru persoane, care au plecat cu regele, după ce a abdicat.”

(Armand Goșu, *Destinul unui exilat: Mihai Dim. Sturdza. De la Ministerul de Externe Francez la Europa Liberă*)

B. „Dl. Ion Rațiu în ultima vreme, atât în publicațiile sale, cât și în intervențiile pe care le-a făcut, din când în când, la întrunirile internaționale, a adoptat o linie foarte asemănătoare acelei a Comitetului Național Român (...).

D-sa dorește în mod stăruitor o apropiere de Comitetul Național Român și chiar o colaborare. După cum știți, el e foarte activ și dispune și de mijloace bănești importante. Noi vedem cu tristețe cum mulți intelectuali români se lasă seduși de propaganda comunistă, fac vizite în țară, unde sunt primiți cu trâmbițe și flori și apoi reîntorși în străinătate fac propagandă pentru regim sau încetează orice critică la adresa comuniștilor.”

(Ion Calafeteanu, *Exilul românesc. Erodarea speranței. Documente: 1951-1975*)

1. Numiți, pe baza sursei A, modalitățile folosite de români pentru a ajunge în Occident în perioada postbelică.

2. Menționați, pe baza sursei B, două acțiuni întreprinse de Ion Rațiu în anii exilului.

3. Formulați, pe baza surselor A și B, un punct de vedere privitor la dificultățile unificării exilului românesc.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrinu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
7. Deletant, Denis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
8. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.
9. Kenyon, Paul, *Copiii nopții: povestea stranie și eroică a României moderne*, Editura Litera, București, 2022.

